

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 16.

V Ljubljani, v soboto 22. aprila 1899.

Letnik IV.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 7 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravištvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravištvu sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15**. Uradne ure od 9—12 ure dop. in od 2—4 pop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Somišljeniki, na volišče!

„Te proklete volitve, da bi jih vrag vzel vse skupaj!“ — je rekel te dni neki ljubljanski trgovec svojemu tovarišu, ko sta sedela pri črni kavi. „Jaz odpotujem“. „Jaz tudi“ — tako se je končal njun pogovor o ljubljanskih občinskih volitvah. Umevno je, da so trgovcem in obrtnikom, ki so navezani na dobro voljo vseh strank, volitve zoprne, a, kaj se hoče? Volitve so vender-le pred durmi. Ves teden bodo imeli posla izvoščki in natakariji in kuharice golaža, da odločijo, če bodi zastopana v mestnem svetu nemškutarska, ali napredno liberalno-narodna ali krščansko-socijalno-slovenska Ljubljana, ali pa — vse skupaj. Sicer bi moč in denar, ki se porabi za te agitacije, bolje rabili drugod, a vsak greh zahteva pokoro, tako moramo Slovenci tudi za liberalizem plačevati — globo.

Doslej je gospodovala v ljubljanskem občinskem svetu slovenska liberalna stranka. Siti pa postajajo Ljubljančani iz mnogih vzrokov njenega gospodstva. Na stotine meščanov je že podpisalo protest zoper nesramno hišo, ki kuži in črni Ljubljano belo, a župan Hribar brani to hišo, ker tako zahteva okužena „narodna“ stranka. Bil se bo tedaj boj za graške „device“ na številki 13. Žalostno, pa resnično! Meščani, katerim so sveta moralna načela pradedov naših, pojdejo v boj zoper tiste, ki dajo koncesijo grehu. Kdo kristjanom more zameriti, če se drže starih krščanskih načel?

Apostolski čuvaj krščanske misli, ki je zastonj poskušal z lepo, in, ker ni šlo, javno proklet hišo, tudi nikakor ne more ostati nad strankama in mirno gledati, kako s pomočjo proklete hiše zmaga liberalna misel. Pismo knezoškofovo do kanonika Rozmana je bilo tedaj popolnoma upravičeno. Da je „stranka časti in poštenja“ to pismo ukradla in objavila, ni nobena nesreča za stvar: naj se le zjasné prepričanja!

Stranka, ki sama priznava, da se je narodno vprašanje preživelo, ne zasluži več naslova „narodna“. Ako se tako imenuje, je ironija. Ne bomo naštevati tisočakov, ki jih ta stranka daruje nemškemu gledališču, ne opisovali, kako ona z magistrata dopisuje nemški in kako brani zmešane ulične napise, že vrabci po ljubljanskih strehah kričijo: fej! fej! stranki, ki je tako nizko padla, da se je zvezala z Nemci.

Veliko pozornosti je vzbudil zadnjič naš članek, s katerim smo mirno in temeljito dokazali, da je iz gospodarskih ozirov slovenske opozicije v ljubljanskem občinskem svetu treba kakor ribi vode. To prešerno delanje dolgov in zapravljanje premoženja, to prehlavno modernizovanje mesta je začelo siloma prazniti žepe davkoplačevalcev in jemati jim zaupanje do gospodujoče stranke, kateri od 6 na 20 %, zvišana naklada na davke več ne zadostuje. O pravem času smo opozarjali Ljubljančane, da treba v mestnem zboru kontrole.

Možje! Kaj bo pomagalo Vaše zabavljanje po gostilnah potem, ko so volitve končane? Kot zid bodete morali molčati in mirno plačevati še večje naklade, ki gotovo pridejo, ako si zdaj ne pomorete. Kakor si kdo postelje, tako leži! Resnica je, da je tudi med sedanjimi občinskimi svetniki nekaj mož, ki z mestnim gospodarstvom niso zadovoljni, ali, kaj to pomaga? V tajnem klubu možici še malo pogodrnjajo, potem se pa udajo, če jih le župan povabi na večerjo, pa v javni seji k vsemu kimajo kakor stoletni starčki.

Začetek je storjen! Ljubljančani, ki so z gospodarstvom na magistratu postali nezadovoljni, so se zbrali in hočejo voliti v občinski svet nekaj svojih mož. Slovenska opozicija je čisto naravna in tedaj nujno potrebna. To prepričanje pridobiva tal od dne do dne in ni dvoma, da bode zmoglo. Parola se glasi: Somišljeniki, na volišče!

Naši kandidati za tretji volilni razred so:

Dr. Janez Ev. Krek,
državni poslanec.

Fran Breskvar,
knjigovez, Pred skofijo štev. 6.

Ivan Kregar,
pasar in načelnik okrajne bolniške blagajne v Ljubljani,
Poljanska cesta štev. 8.

Ivan Marovt,
posestnik in izvošček, Radeckega cesta štev. 24.

Alozij Zorman,
mokar, Sv. Florijana ulice štev. 7.

Izvirni dopisi.

Stari Trg pri Ložu, 14. aprila. (Jek, o trgovskem shodu.) Gosp. Lapajne je govoril na shodu trgovcev, da so v Starem Trgu ob otvoritvi konsumnega društva snedli tri pečene prasiče. Poročevalec je svoje poslušalce in mnogobrojne trgovce, sedeče poleg „rdečih pankeljcev“, trikrat temeljito „nafarbal“. Vedeli smo že, da znajo liberalni trgovci lagati sebi v korist, da pa zna že tudi Lapajne, tega dosedaj nismo vedeli. Pa saj on ni lagal, on je le farbal z idrijskim cinobrom zborovalce, da so postali bolj podobni navzočemu rdečemu protikonsumovcu Železnikarju. Pomenljivo je tudi za Lapajneto in trgovce, da ti ljudje sovražijo pečene prasiče. To diši po židovski veri!

Gosp. Petsche (beri: Peče) iz Starega Trga je navdušeno govoril, kako bi se dalo pomagati obrtniku in trgovcu. Dobro bi bile kreditne banke, to mu radi verjamemo, ker se denar včasih tako težko dobi še celo v posojilnici. Toda kot obrtnik nima Petsche pravice govoriti, on ni ne obrtnik, ne trgovec, saj je dal trgovino in krčmo v najem. Sedaj pa Petsche prodaja le — dolgčas in neresnice. To blago pa je tako po ceni, da se ob tem težko živi.

„Slike in povesti“.

Spisal: F. Ks. Meško (»Knezova knjižnica«).

V „Slovanskem Pregledu“ („Slovanský Přehled“) piše dr. Vidic o Meškotu, da prekaša Govekarja v popisavanju duševnega življenja. S to sodbo je označena glavna prednost in vrлина mladega pisatelja. V istem članku trdi dr. Vidic, da Meško ne pozna življenja. Bral sem to trditev že v „Mladosti“, kjer jo je izrekel isti kritik. Priznam, da Meško ne pozna tako dobro, kakor Govekar, velikomestnega življenja, pozna pa tem bolj dušno življenje človeka.

Osem slik in črtic nam podaja v „Knezovi knjižnici“. Prva se sme imenovati „povest“, druge pa so ali študije, ali slike, ali črtice. V prvi je tudi največ dejanja, v ostalih pa je dejanja kaj malo, tem več pa opisavanja. Iz prav neznatne stvari napravi Meško zanimiv spis. To pa doseže s tem, da zna popisati vsak najmanjši dogodek, vsak dušni pojav z mnogimi besedami. Dasi je gostobeseden, vender berilo ne utruji čitatelja, ako ne bere povesti tako, kakor inštitutka, katera pogleda najprej, če se koncem povesti vzameta, ali ne. Seveda, če beremo več njegovih študij zapored, ne bomo imeli tistega užitka, kakor če prečitamo počasi zdaj jedno in

drugi dan drugo, kajti misliti in čutiti moramo s pisateljem, in to utruja zlasti tiste, ki malo mislijo.

„Drama v vasi“. Natančnejši naslov bi se glasil: „Žaloigra v vasi“. Glavni junak, čigar usoda nam pretresa srce, je Alenka-ciganka. Njena tragiška krivda je, da se ona — ciganka združi z bogatim kmečkim sinom zoper voljo Janezovega očeta. Saj je gotovo vedela, da je bil rajni Megla zoper to zvezo, ko je bil še živ, in da je na smrtni postelji velel sinu: „one — Alenke — nikar!“ Kljub vsemu se združita Alenka in Janez in več nego 2 leti je njun zakon srečen. Zviti Meh in njegova sestra, podla koketka Pepica, pa zvbata Meglo v svoje mreže, Janez se uda pijači in pozabi ob Pepici celo svojo ženo. Posestvo bolj in bolj razpada. Megla se vzdrami še-le, ko mu zbolí najljubše dete. Gre v mesto po zdravila, pa zaide v žganjarijo, kjer pije in pije. Domov grede zagazi v močvirje, kjer žalostno konča. Stanko umrje in nesrečna Alenka, nevedoča, kaj se je prigodilo možu, krikne „ogorčena nad nečloveškim očetom: Morivec!“

Kako, da je zagazil prej poštenu Janez tako globoko? Strast pijančevanja je glavni vzrok njegove pogube. „Sirena“ Pepica ima seveda tudi svojo žalostno zaslugo, vender ni kaj ver-

jetno, da bi Janez, poštenu, resni Megla, ki ima doma tako lepo ženo, lazil za kramarskim dekletom. No, združili sta se dve strasti in sta uničili Meglo. Strašna je usoda nekdanj tako srečne družine. Najlepše je popisal Meško bolezen Stankovo. Kdo more ostati brezčuten, ko bere pogovor med otrokom in materjo! Otrok izprašuje, kakšne konje imajo angeli, in trpeča mati naj mu odgovarja, ko se mora vsak trenotek bati, da dete izdihne! Da, to je pač grozna poskušnja za materino srce.

Kako pozna dušno življenje, kaže Meško v študiji „Bolnik“. Jetični Ludovik Pivec upa in upa, da kmalu ozdravi. Kako pa ga pobije, ko sliši pogovor Meyerjeve in Podgornikove gospe! In vrh tega, ko je prepričan, da ni več rešitve, še verski dvomi!

Nič posebnega ni črtica „Sestanek“. Mirko Zorko zapusti učiteljevo Danico zaradi grajske Livije. Pač pa slika tudi v tej črtici izborna dušne boje Mirkove in nesrečo zapuščene Danice.

S sliko „Berač“ je pokazal, da ne umé slikati samo dušnih pojavov. Berač Štefuc noče ostati pri Obranovih čez noč, na polju pa ga zapade sneg in Štefuc zmrzne. Vse ga kmalu pozabi, — saj je bil — berač.

Dr. Janez Tavčar se je jezil na učitelje, ki delujejo v konsumnih društvih, pozabil je pa zastran učiteljev staviti to-le resolucijo: „C. kr. dež. šolski svet naj strogo postopa zoper učitelje, ki izvršujejo gostilniški obrt, ker se to ne strinja z častjo učiteljskega stanu.“ Pri nas imata ženi dveh učiteljev gostilni, kjer njuna moža zvesto izvršujeta natakarski obrt. In dostokrat točita svojim pivcem celo „najhujši strup“ — žganje, katero dr. Tavčar tako sovrabi, da mu od tod v Ljubljano smrdi. Upamo, da bode kmalu drugi shod trgovcev, kjer se popravi zamujeno. Treba bode le toliko počakati, da se nabere zopet nekoliko novih lažij o gospodarskih zadrugah. Liberalni trgovci prodajajo in ponujajo vedno najnovejšo modo.

S Koroškega, dne 18. mal. travna. — Malo potovati ne škodi; kdo bi sedel vedno le v domačem kraju, bival vedno v isti deželi! Če že nič drugega ne, žene te radovednost čez mejo navadnega bivališča. Tudi mene je gnalo tja proti Ljubljani, o kateri tolikokrat berem, da bo kaj lepa, pa, žal, tudi — zadolžena.

Ko sem stopil v Trebižu v železniški voz, sem se malo bal, da se bom dolgočasil, če ne bo takih sopotnikov, s katerimi se more govoriti pametna beseda. Prav vesel sem bil, da sem našel v kupeju olikanega Slovenca s Kranjskega in se zapletel z njim v pogovor.

„Kateri ljubljanski dnevnik pa navadno berete?“ vprašam sopotovalca.

„Na „Slovenski Narod“ sem naročen.“

„Ali Vam ta list najbolj ugaja?“

„S politiko se ne pečam, druge stvari me pa bolj zanimajo v „Narodu“, nego v „Slovenca“.“

„Narod“ hitro priobči vsako novico, in raznih stvari, ki se gode po širnem svetu, izvem iz „Naroda“ prav obilo. Sploh: „Narod“ je bolj zanimiv, „Slovenec“ je bolj suhoparen.“

Ker moj sopotnik ni bil vnet politik, zasukal se je govor na druge stvari.

Drugo jutro sem hodil po Ljubljani, občudoval to in ono hišo, ki je prenovljena vstala iz razvalin, in mislil sem si:

Ej, Ljubljana bela,
pa boš res prav zala;
kmalu iz potresnih
razvalin si vstala.

Šel sem iz ulice v ulico, minevale so ure. Glej, tam le drdra kočija, vlečeta jo brhka konjiča. G. župan sedi v njej, pelje se v zbornico. „Temu se že bolje godi“, sem si mislil, kakor „klerikalcu“ Schweigerju, ki jo maha tam le po trotoarju peš. Tudi „klerikalni“ Pakiz je prav hitro korakal proti hiši, v kateri odločujejo usodo kranjskega ljudstva.

Spet drdra voz za menoj: glej, glej, dr. Tavčar se pelje, pa navaden izvošček ima to čast, da sedi v njegovi kočiji „svobodna misel“. E, sem si mislil, s tem kljusetom bi se pa še jaz nerad vozil. Tako je skakalo, da se mu je videlo, da bi rado hitro steklo, pa ni moglo.

Ko sem gledal te velmože, dejal mi je neki glas: „Pojdi poslušat, kaj bodo povedali novega ali pa — starega“. Toda bil sem utrujen od vožnje in krenil sem rajši v gostilno, da se

okrepčam s kakšno „golaznijo“. V gostilni sem prebiral „Narod“ in „Slovenca“. Premišljal sem potem o sodbi, ki jo je izrekel moj sopotnik o kranjskih dnevnikih. Spoznal sem, da ne bi bilo napačno, ko bi „Slovenčev“ uredništvo skrbelo za to, da bi bilo v listu več zanimivih novic, izvanrednih dogodkov, sploh — drobiža. „Narod“ nabere tacih stvari, ki so seveda same na sebi malenkosti, a ljudstvo jih čita slastno. Mnogo je naročnikov, katerim politika, zlasti kranjska, preseda, drugi so taki, da se s politiko sploh ne morejo ali nečejo pečati. Za širše občinstvo je treba nečesa, kar vleče. Sčasoma začne potem čitati tudi uvodne članke in se nasrka principov, ki jih zastopa časnik. „Slovenski List“ je precej dobro založen z drobižem in čul sem na Kranjskem ugodne sodbe o njem tudi iz ust tacih, ki ga poprej niso posebno marali. Seveda to ni glavna stvar, da prinaša list prav veliko novic in zanimivosti. Resnica pa je, da se s tem širšemu občinstvu priljubi. Zakaj pa čita svet s tako vnemo „Novo Prešo?“ Mari zaradi principov? — Ne, zato ker izve iz nje, rekel bi, — vse in naglo. Tudi od liberalcev se moremo mnogo učiti. Resnica pa je, da je z njimi glede pikantnosti v listih konkurirati težko, zlasti v Ljubljani, ker ga ni niti čifutskega časnika nobenega v Avstriji, ki bi prinašal toliko izmišljenih škandalčkov, kakor „Slovenski Narod“. To dokazuje, da je ljudstvo, ki vse to požira, vendar-le že zelo pokvarjeno.

Z Morave. — K. — Brno, 20. aprila. — V vseh naprednih deželah in narodih je ženi posvečena precejšnja skrb. Ženska emancipacija! Kdo še ni slišal in čital o tem? No, zelo krivo se ta izraz tolmači, pa ne samo tolmači, temveč celo — rešuje. Po mojih mislih bi nam trebalo najprej emancipirati moški spol, emancipirati ga od zla, od takozvanih „junaštev“. Kdor se zanima za one bednice v raznih lokalih in razmotriva vzroke njihovega pada, ta mi bode potrdil, da treba v istini najprej provesti emancipacijo moža, kateri tak, kot je sedaj, največ škodi „emancipaciji žene“. S tem pa ne trdim, da se zanemarjaj skrb za napredek ženstva.

Seveda je velik pripomoček k emancipaciji, bolj rečeno k nrvnosti žene njena vzgoja. Na vzgoji je mnogo ležeče. Vsakdo dobiva prvo vzgojo od starišev, potem od šole, od čtiva in življenja. Šolska vzgoja je jako imeniten činitelj, ta vzgoja je še važnejša od materinske vzgoje, ker je priprava k vzgoji čtiva in prehod k življenski. Tu imam glavno v mislih vzgojo žene. Žena v družini drži tri vogle. Žena je učenka in učiteljica; učenka pred zakonom, učiteljica v zakonu. Razume se, da bode žena, ako je bila dobra učenka, tudi dobra učiteljica, dobra mati. In to je dolžnost vsake žene, biti prava mati, učiteljica in vzgojiteljica svoje dece! To je višek emancipacije žene, h kateri pa pomore najprej, kakor sem že rekel, emancipacija moža.

Češki narod se že iz davna zanima za vzgojo žene. V Pragi izvrstno deluje žensko društvo „Minerva“. V Brnu pa „Ženský izdelovaci a výrobní spolek Vesna“, o katerem naj po tem le uvodu izpregovorim nekoliko več.

Nalog „Vesne“ je, širiti izobrazbo med žene, skrbeti o dovrševanju in razširjevanju ženskih del ter o materijalnem stanju žene; vse to z vzajemnim delovanjem. (§ 2.)

To nalogo društvo izpolnjuje s sledečimi sredstvi: 1.) Z izobrazbo v vseh strokah ženskih del, v ročnih delih, kuharskih, gospodarskih in v komptoarsko-trgovskih poslih. 2.) Z razpravami in predavanji o literaturi, o zdravju, o vzgoji itd. 3.) Z javno posredovalnico služb, s knjižnico in čitalnico za ženske. 4.) Z zabavami, kjer se goji narodna in umetna pesem, igrajo razne predstave glediške in koncerti ter prirejajo poučni izleti.

Društvo se je ustanovilo že leta 1870. Napredek je krasen. Delovanje se vidi največ v teh le sadovih: 1.) V višji dekliski šoli, katera je podobna enakim zavodom v Pragi in Dunaju. 2.) V obrtnih šolah za pranje, šivanje in kuhanje; tu so štirje oddelki: pouk je dveleten, enoleten in v nadaljevalni šoli za odrasle. 3.) Trgovski tečaj. V teh šolah je v Brnu letos 580 gojenk, dočim jih je lani bilo samo 444.

Poleg tega pa vzdržuje Vesna še: 1.) „Prazdninové (počitniške) kursy pro venkovske i mestske učitelky“, kjer se podučuje o vseh potrebah samostalne učiteljice. 2.) Večerne kurze za delavke in služkinje, kateri so brezplačni in imajo deset oddelkov. Namen njih je: naučiti umno gospodinjiti. Letos obiskuje te kurze 367 deklet. 3.) Javno damsko risarno, katera vzbuja čut do narodne umetnosti.

Vodstvo vsega tega zavoda je v rokah moža, kateri ni samo teoretik, temveč tudi izkušen praktik. Direktor Mareš je prepotoval Avstrijo, Švico, Nemčijo in del Rusije, preštudiral je razne pedagogije ter se s tem usposobil za tako važno in težko mesto, kakeršno zavzema. Njegova delavnost se pa razprostira še drugod mej brnskimi kulturnimi življenjem. Njegova zasluga je, da se je ustanovil „Moravski salon“, neka vrsta takozvanih svobodnih odrov (freie Bühne). V obče je mož delaven, energičen, prijazen ter darežljiv. Marsikomu je že pomagal do eksistence.

Takih mož v Slovencih težko najdemo. No, pa kar še ni, še lahko pride. Těšimo se!

Še nekaj! Slovenskim materam, katere žele, da se njihove hčere dobro izobrazijo, svetovali bi, če so namenile svoje hčere poslati v tujino v šolo ali penzjonat, naj raje izvolijo slovansko-češki zavod v Brnu ali Pragi, kot pa nemške na Dunaju, v Gradcu in drugod. Tu se bodo gospice poleg drugega dobro izobrazile in vzgojile v rodoljubnem duhu slovanskem. Gospa T. dr. Jenkova n. pr. se sigurno ne bo kesala, da se je njena hčerka vzgojila na Cetinju, ne pa na cesarskem Dunaju.

Politiški pregled.

Češki državni poslanci sklicujejo shode in dopovedujejo narodu, da se z radikalizmom nič ne opravi, ampak da se uspehi dosežajo le z zmernostjo in koncesijami. Pravijo, da le trezno ravnanje kaže patriotizem, značaj in državniško modrost. Ako je to resnica, potem je le čudno, da so ti trezni možje vrgli Staročehe, ki so od nekdanj imeli te dobre lastnosti. A skušnje drugače uče. Dandanes vse le kaže, da se ničesar ne doseže s krotkostjo, vse pa z Wolfovski surovostjo. Žal, da je takó, a je takó!

Ogrski ministerski predsednik Szell je izdal naredbo o volilnih listinah, ki se morajo sestavljati strogo po zakonu in dajati javno v razpregled. Rok za reklamacijo traja 8 dni, in kdor ni zadovoljen z odlokom volilnega odbora, se more v 8. dneh pritožiti na notranje ministerstvo. Naredba opozarja na nedostatke, hibe in nepravilnosti, ki so se doslej godile, in ki bi se naj odpravile v prihodnje.

Ogrski justični minister Plosz je nazaanil, da se bodo v prihodnje pogodbe, tikajoče se notranjih razmer med obema državnima polovicama, sklepale ne v imenu „Avstro-Ogerske“, ampak „Avstrije in Ogerske“.

Predsednikom bolgarske svete sinode je izvoljen trnovski metropolit Kliment, prijatelj Rusov, pesnik in nekdanji ministerski predsednik.

Prenapeto ljubezen do živalij slika v „črtici“: „Zaradi mačke“. Bolj verjetno je seveda, če se kaka ženska, posebno moderna dama, zaljubi v psa ali mačko. No, nekaj je mlinar Peterček moral imeti; ker ni imel ne žene ne otrok, razvnel se je za mačko. Ta prenapeta ljubezen je bila njegova tragiška krivda. Valte, nekaj „Quartalsäuffer“, ki cele tedne pridno dela, potem pa izgine za več dni, mu vrže najljubšo stvar, mačko, v vodo, ker je snela klobaso. V pijanosti pove Peterčku, kaj je storil z mačko. Mlinar, sam malo razvnet od vinskih duhov in slabe volje vsled majhnega skupička, se tako razvname, da razkačen zgrabi gorjačo in mahne po Valtetu. Zadene ga tako nesrečno, da Valte umrje in mlinar mora v ječo — zaradi mačke.

Še bolj prenapeto ljubezen goji Janža Srakoper do svoje hruške, tako da je slika malo neverjetna, razven če upoštevamo, da se Janža — „meša“. V črtici „Bajka o kreposti“ in v sliki „V salonu gospe Sokolove“ krene Meško v mesto. V prvi je Verič zastopnik pesimistov in

mizantropov, Sova pa brani in zagovarja krepost, češ, posamezen slučaj mi še ne omaje vere v čednost. — Druga, „V salonu gospe Sokolove“, me močno spominja na Jurčičevo povest: „Dva prijatelja“. Poštni uradnik Hinko Borštinar zapelje svojemu prijatelju dr. pl. Leitnerju nevesto. Malo bolj bi bil pač moral pisatelj motivirati padec Filomenin Dejstvo samo, da je pala, je vendar presuho. Pretirano, vsaj težko verjetno je, če pisatelj pravi: „Čutil nisem nobene pobitosti, nobene boli in bridkosti, da niti iznenaden nisem bil.“ Popred se je vznemirjal ob spoznanju, da v pismih ne najde več prejšnje udanosti, in zdaj ni niti iznenaden! Vem, da v takem slučaju človek kar otrpne, toda prvi hip vendar občuti bol in britkost.

Meško je „novostrujar“, vendar tak, da se z njim sprijazni lahko vsak starostrujar. Frivolnosti, lascivnosti, ki se navadno očita novostrujarjem, Meško ne pozna. Njegove spise preveva duh resnobe.

Razkralj Milan ima zopet denar. V Bukareštu je umrl te dni znameniti rumunski državnik Laskar Katargiu, ki je zapustil svojemu ujcu razkralju Milanu tri milijone dinar dedščine.

Zaroka črnogorskega prestolonaslednika Danila. Dalmatinski list „Jedinstvo“ ni vesel zaroke črnogorskega prestolonaslednika Danila z nemško princezino Juto, hčerjo velikega vojvode meklenburško-streliškega. Največ zla je došlo Balkanu od tuje ženske roke. Za Hohencolerci, Koburžani, Batenberžani še zdaj — Meklenburžani! Da je meklenburška Juta v Petrogradu, bi mogla postati čisto ruska Feodorovna, ali na Cetinju težko postane kdaj Črnogorka. Prošlost nam dokazuje, da ni balkanskim državam nič bolj nevarnega od „tuje gospode“. Urednik „Jed.“ je izrazil svoje mnenje tudi na Cetinju.

Avstrijski neodrešenci v Rimu so ustanovili podporno društvo z imenom „Trieste e Trento“. Te dni je društvo na zboru izreklo prijateljem v Trstu in Kopru zahvalo za doposlano jim denarno pomoč. V odbor so bili izvoljeni naslednji potomci starih Rimljanov: Načinovič, Bačić, Rodica, Popovič in Dobrila. Puro sangue!

Domače novice.

Liberalni kandidati za tretji razred so pravi cvet narodne stranke. Poleg šviga-švage dr. Škrniceljna je na zidovih nabit največji duševni revček izmed ljubljanskih učiteljev, Dimnik. Neki njegov članek mu je nadzornik Žumer v „Učit. Tovarišu“ ustavil, ko je spoznal, da ga je Dimnik na svoje ime dobesedno prevel iz nemščine. Tosti je „Narodu“ znan kot merosodni mojster. Največji original je pa taisti Turk, katerega je predlanskim dne 24. aprila „Slov. Narod“ krstil za „slavnoznanega političnega šrangarja“. Čestitamo na takih kandidatih!

Sotrudnik - tat, ki je „našel“ kanoniku Rozmanu od škofa zaradi volitev poslano pismo in ga ni vrnil, ampak pridržal in objavil, opravičuje v „Narodu“ svojo tatvino s tem, da tudi kanonik Rozman „pobere milostinjo iz pušic po cerkvi, in naj si je bil kak drobiž slučajno tudi prej kdaj ukraden“. Od liberalne poštenosti do nesramnosti je res le jeden korak. „Narodov“ urednik je — Malovrh!

Iz Vodmata se nam piše: Malovrh dela za nas v „Narodu“ javno mnenje. Dr. Tavčarjev izrek o gnoju, pravi oče magistratnega glasila, moramo prezreti, ker moramo biti ponosni, da smo postali meščani. Mi smo pa lahko meščani brez Tavčarjevega gnoja. Sicer pa hvala lepa za tako meščanstvo, pri katerem samo plačujemo osrednjemu mestu, ne da bi se nam napravilo potrebnih cevij za odtok vode. Mi bomo volili opozicijske kandidate, gg: dr. Kreka, Breskvarja, Kregarja, Marovta in Zormanca. Treba je, da se na magistratu začuje tudi glas nižjih, ne pa, da bi vse obveljalo gospodom v osrednjem mestu, nam pa nič.

Najlepše novice prinašata navadno „Narod“ in „Rodoljub“. Ljudje komaj čakajo, da zapazijo naslove „Jezuit — tat“, „Nuna pobegnila“ i. t. d. Ko se neresničnost sličnihotic večinoma dokaže, „Narod“ molči. Zadnje dni je poročal „Narod“ o ubeglem krščansko-socijalnem defraudantu, županu dr. Hödlu iz Wolkersdorfa. Dr. Hödl pa je bil pristaš Schönererjev, a „Narod“ molči. Ker slične novice ljudi jako zanimajo, bomo tudi mi sledili „Narodovim“ stopinjam. Prvič, kadar „Narod“ zopet priobči slične novice, bomo poročali o uredniku, ki je bil tat. Ponatisnili bomo tudi nekatere zanimive novice o njegovih slavnih činih iz slovenskih listov.

Slovenska dama nam piše: „Slovenski Narod“ priobčil je v pondeljek 17. aprila nekaj odgovor „Slov. Listu“ na poročilo o obžalovanju vrednih dogodkih o priliki „Prešernove veselice“ v „Narodnem Domu“. Surovosti so v odgovoru „šala“, a povem Vam, da takih neotesanih „šal“ slovenske dame od strani prvakov ne moremo vtikati mirno v žep na prireditvah, za katerih uspeh se žrtvujemo. Dalje tudi ni res, da bi bila šla v uredništvo „Slov. Lista“ gdč. Dermastijeva slovesno protestirat, da se hočejo njene in Tavčarjeve besede izrabljati, kakor tudi ni res, da bi bili v „Slov. Listu“ izrazi dr. Tavčarja

falsifikovani, oziroma zaviti. Gospod dr. Tavčar naj se v družbi dam v bodoče vede olikanejšje!“

V koroškem deželnem zboru se je vnela 7. t. m. zanimiva debata glede § 14., ki je pokazala, kakšna je tista hvalisana nemška „Gemeinbürgschaft“ (zveza). Nemški liberalci in nacionalci so prali svoje umazano perilo, potem pa po navadi udrihali po Slovanih in vladi, ki uporablja § 14. Izmed Slovencev sta govorila poslanca Einspieler in Grafenauer. Prvi je zavračal trditev, da so slovenski poslanci le „slučajni poslanci“; oni zastopajo veliko Slovencev, tretjino prebivalstva. Vlade § 14. tudi Slovenci ne želimo; ker pa državni zbor po krivdi nemških kričačev ni mogel redno poslovati, mora vlada poseči po tem sredstvu, katero pa so ustvarili ljudje nemško-narodnih mislij. Odločno je govoril posl. Grafenauer, kritikoval tudi postopanje vlad, češ, ko bi bile prejšnje vlade bolj odločno zvrševale ravnopravnost, bi bil § 14. davno že pozabljen. Danes pa je ta določba neobhodno potreben pripomoček, dati narodom vsaj nekaj enakopravnosti, akoravno ministerski predsednik pomen svojega imena jako počasi študira!

V isterskem deželnem zboru sta na vrsti predlogi v preloženju okrožnega sodišča iz Rovinja v Pulj in deželnega zbora iz Poreča v Pulj. Ko je hrvaški govoril dr. Dinko Trinajstić, je koperska mularija grozno ropotala, a predsednik ni hotel varovati svobode govora in dostojanstva zbornice. V Ljubljani pa, kadar govorijo Nemci v zbornici, Slovenci na galeriji še kihnuti ne smejo, in če kaj zinejo, precej jih surovo zlasa žandar Tajčar.

Vabilo k romanju Slovencev v Sv. deželo. Že od nekaj so se kristijanje s posebnim spoštovanjem ozirali na one kraje, v katerih je bival naš Odrešenik, v katerih je on doprinašal čudeže, katere je slednjič posvetil s svojo krvijo. Koliko kristijanov je srčno želelo, romati v one svete kraje! Toda radi prevelike daljave in s to združenimi ogromnimi stroški, zaradi raznih ovir je bilo le majhnemu številu kristijanov mogoče, to romanje izvršiti. Vsled raznih ugodnih okoliščin je to popotovanje dandanes mnogo olajšano, zlasti ako se združi večje število romarjev in se v ta namen najame posebna romarska ladija. Na ta način se je lansko leto vršilo romanje Tirolcev v Sv. deželo. Ker se je romanje Tirolcev jako ugodno izteklo in to z razmerno jako nizkimi troški, tedaj je gotovo opravičena želja, da se tudi našemu vernemu ljudstvu ponudi prilika, v večjem številu romati v Sv. deželo. Verni Slovenec je vedno rad romal na Božja pota, zaradi tega se tudi trdno nadejamo, da se oglasi toliko število romarjev, da bo mogoče prirediti prvo veliko romanje Slovencev v Sveto deželo. V Ljubljani, dne 17. aprila 1899. Oton pl. Detela, deželni glavar, predsednik, Fran Povše, deželni in državni poslanec, podpredsednik. Ivan Sušnik, kanonik, namestnik. Ivan Rozman, č. kanonik. P. Hugolin Sattner, župni upravitelj. Ivan Vrhovnik, mestni župnik. Martin Malenšek, mestni župnik. Anton Koblar, tajnik. Anton Zupančič, profesor. P. Angelik Hribar, frančiškan. Dr. Vinko Gregorič, primarij. Alojzij Stare, blagajnik. Simon Pogačar, zasebnik. Karol Pollak, veletržec. Josip Jeglič, trgovec. Josip Benkovič, prefekt v Alojzijevišču. — Pogoje in program prinesemo prihodnjič.

Kranjci se bijemo — tujec se masti! Pred malo leti je neki Nемец postavil pri Dovjem na Gorenjskem tovarno za cement. Smejali so se mu Gorenjci, ko je odrinil par stotakov za pusti kupljenjsvet. Danes se pa „pametnim“ Kranjcem smeja on, ker ga rudnina dobro redi. Samo minolo leto je vtaknil v svoj žep 32.259 gld. čistega dobička. Ako bi bil to kakšen slovenski klerikalec, ali bi vrtal „Narod“ njega in njegovo podjetje!

Popravek. Slavno uredništvo! Podpisani se sklicuje po § 19. tisk. zak., da prekličete v vašem cenjenem listu izjavo, katero ste pisali v št. 14 z dne 8. t. m., da sem jaz na shodu v „Narodnem domu“, rekel, „... da je ljubljansko konzumno društvo že veliko ljudi opeharilo...“, ker tega izraza jaz nisem rabil, temveč sem rekel, da jih je več ljudij konzumno društvo

opeharilo na kvar konzumnim udom. Z odličnim spoštovanjem Ferdinand Tuma, črevljarski mojster — Hribarjev „Hausmeister“ je dejal še, da se je v konzumnem društvu več ljudij opeharilo za stotine in tisoče. Tako nepremišljeno in zavito govorjenje je pač „tumasto“.

Intrigant. Kolikokrat je že „Slov. Narod“ očital Goričanom in Tržačanom: „Kaj so Vam mar kranjske razmere? Molčite in pometajte pred svojim pragom!“ Sam pa ne dela takó. Komaj se mu je posrečilo v pomirjeno deželo z znanimi izdajstvi vreči baklo razpora, že nadaljuje čedno delo. „Soča“ je rahlo opomnila deželne poslance, da naj se vsi strogo držijo programa „Sloge“, in brž je prišel članek v „Narod“, ki hujska poslance proti „Soči“ in odobrava razkol. Goričani, ozrite se na Kranjsko, če hočete spoznati sad „Narodovih“ intrig, in ne hočete zvonit narodu s smrtnim zvoncem!

Dolenjski vinogradniki bi se radi sešli na shod, da bi protestovali proti prodajanju petijota. A vsa zadeva bo najbrž zaspala. Kaj se pa hoče! Ali naj se zberemo samo napredni t. j. liberalni vinogradniki? Teh je na Dolenjskem jako malo. Stokrat več je krščanskih! In če bi tudi prišla skupaj kopa naprednjakov, bi morala z loparjem mazati po ustih samo sebe, ker naši napredni oštirji potočijo več petijota, kakor vsa konzumna društva v Avstriji. Dobro bi pa bilo, da se naredi red s pomočjo državnega zakona za vse prodajalce pijač. Vsak oštir imej javno zapisano, če toči za pravo vino petijot, za šampanjca pa tepkovec.

Trgovski pomočniki in „Narod“. — „Narod“ nam zameri, da se potegujemo za nedeljski počitek ljubljanskih trg. pomočnikov in uredništvo je skovalo „protest“. Verujemo, da kapitalističnemu „Narodu“ ni povšeči, da je naš list odprt vsakemu, kdor je zatiran, in da smo se ravno mi, povabljeni od dotičnega odbora, pričeli že pred meseci prvi zanimati za to stvar. Kot socialci bomo tudi skrbeli, da se o nedeljskem počitku izreče odločna beseda na merodajnem mestu. Od „Narodovih“ pristašev trg. pomočniki nedeljskega počitka tudi ne pričakujejo, ker je v Ljubljani ravno „Narodov“ deželni poslanec in predsednik trg. zbornice s svojimi neslanimi opazkami preprečil uspeh prošnje trg. pomočnikov za nedeljski počitek.

Z trgovskih krogov: „Zagrebska trg. obrt. komora“ ima izvrstnega tajnika v osebi g. Milana Krešiča, kateri je znan Hrvatom po raznih svojih spisih. Gosp. Krešič je človek vkusa in prirodne inteligence. Njegovi spisi, obravnavajoč ne ravno „mikavno in pikantno“ gospodarsko stanje sveta, se ipak v gotovih krogih jako rado čitajo. Nedavno je izdal „Izvešče o talijanski izložbi v Turinu godine 1898.“ Komora ga namreč pošilja na razne svetovne izložbe, da jih proučuje, kar je na vsak način zelo hvalevredno. In to proučevanje potem g. tajnik opiše ter razloži občinstvu, da i ono vidi, kako drugje delajo in napredujejo. Tako v Zagrebu. Pri nas pa? „Slov. Narod“ je vzel trgovce v monopol. Pa kako klaverni so njegovi duševni proizvodi o trgovski stroki. Njegovi članki o „narodnem gospodarstvu“, ki vsake kvatre enkrat pogledajo v svet, so tako neródnó pogreti po receptu zastarelih fraz, da le človeku odleže, ko zagleda v listu precej za njimi Piccolijev inserat z Njegovе Svetosti tinkturo za želodec. Če Malovrh prepisuje te članke, pač ne zasluži, da so ga prišteli trgovcem.

Društva.

Hrvatje na vseslovensko delavsko slavnost. Med brati Hrvati vlada velika navdušenost za našo slavnost. „Hrvatski radnički glas“ piše: „Priprave so velike in živahne po celi Sloveniji; to bode inpozantna slavnost vsega krščansko-socijalnega slovenskega delavstva. Bratje Čehi poslali bodo brojne deputacije svojih krščansko-socijalnih društev z zastavami. Bratje hrvatski obrtniki, pohitimo i mi v največjem številu v belo Ljubljano, objemimo se toplo z milimi nam brati Slovenci in Čehi, razgrejmo naša srca ob onem svetem ognju, ki gori v njihovih srcih, da si ustvarimo složno, skupno delo

v prospek boljše nam bodočnosti. Naj se v vsakem večjem mestu sestane pripravljani sestane in naj se store sklepi, da se pošljejo deputacije z zastavami v Ljubljano. Iz Siska bomo šli v velikem številu v Ljubljano, pa bi bilo dobro, da se v soboto 27. maja skupno sestanemo na zagrebškem kolodvoru, odkoder skupno krenemo v belo Ljubljano. Na delo torej, bratje Hrvatje, pripravljajte se na pot v belo Ljubljano, kjer nas bratje komaj čakajo z odprtimi rokami! — Slovenska društva, posnemajte v plemenitem navdušenju tudi Ve brate Hrvate in povzdignite z najmnogobrojnejšo vdeležbo praznik slovenskega delavstva! Oddolžimo se z žuljavimi rokami za vse, kar so dobrega storile narodu. Želeti je, da društva hite z naznanili. Vsa pisma naj se pošiljajo na g. Luko Smolnikarja, stolnega vikarja v Ljubljani.

Pripravljali odbor.

Koncert v barkovljanskem „Narodnem Domu“ napravi jutri ob 1/2 6. uri pevsko društvo „Adrija“ s spremljanjem glasbe.

Pevsko društvo „Zvon“ v Smartnem pri Litiji priredi jutri popoldne ob peti uri v salonu gosp. Vakonika s sodelovanjem godbenega društva iz Zagorja na korist učiteljskemu konviktu v Ljubljani koncert z bogatim vspeedom.

Najnovije vesti.

Volilni shod bode jutri ob polu 10. uri dopoldne v veliki dvorani „Katoliškega Doma“. Volilci, katerim je blagor našega mesta pri srcu in so s sedanjim gospodarstvom na magistratu nezadovoljni, naj pridejo v najobilnejšem številu.

Kam pojdemo volit! V tretjem razredu, kjer je 1956 volilcev, bodo volilci od črke A do L volili v šoli na Ledini, volilci od M do Ž pa v šoli na Cojzovi cesti.

Pozor, slovenski volilci! Piše se nam: Kandidat Prosenc se prelevi vsako tretje leto. V stari krami za Ljubljano se vidijo njegovi mehovi: nemškutarski, klerikalni, narodni. Tretje leto poteka, odkar je mož slekel klerikalni meh. Zdaj mu je zopet začela pokati narodna koža in izpod nje se kaže mlada nemškutarska kožica. Škoda, da so volitve že v ponedeljek; ko bi bile malo pozneje, ko mu bo postarni narodni meh potom naravnega procesa odpadel, bi se že lahko volilcem zahvalil v novi obleki.

Kandidata III. razreda Turka in Tostija je volilni odbor magistratne stranke pomeril z večjo mero, nego se jo je sploh kdaj pri Tostiju dobilo. Oba je naredil za hišna posestnika. Tosti že davno nima več hiše, Turkova žena je pa Pepeta še le nedavno podila z dvorišča, češ, „Kaj imaš tu opraviti, ko je vse moje!“ Kdo vzdržuje Pepeta, je javno znano. Da so ga sedaj magistratovci naredili za hišnega posestnika, se sicer Turku dobro zdi, njegovi ženi pa ne.

Iz kranjskega deželne zboru. Deseto sejo zboru so izpolnile v prvi vrsti razne prošnje. Poslanec Lenarčič je poročal o agrarnih razmerah, pri čemer je posl. Božič stavil umestno resolucijo, po kateri naj bi se našemu ljudstvu podajalo več pouka o gozdni kulturi. Poslanci Murnik, Barbo, Kalan, Jelovšek, Žitnik in Pfeifer so poročali o došli prošnji, ki so se rešile povoljno. Pri tem omenjamo, da se je poslanec Pfeifer potegoval za to, da bi se bolnici v Krškem priznala pravica javnosti. Zanimiva je bila zopet debata, ki se je razvila po poročilu posl. Ažmana o našem ljudskem šolstvu. Tu se je zopet pokazalo, kako mi vedno bolj in bolj hlapčujemo Nemcem ter se k večjemu zadovoljujemo z obsojanjem, v najhujšem slučaju s protestom. Kakor si je gospoda postljala, tako pa sedaj leži. Poslanec Hribar je sicer protestoval proti temu, da se protizakonito vriva nemščina v naše ljudske šole, a nam se zdi, da to ne more biti drugače; saj so to vendar le samo posledice razmer, ki so si jih ustvarili ista gospoda, ki sedaj obsojajo in protestujejo. Deželni predsednik je zagovarjal samooblastno odredbo deželne šolskega sveta, po kateri je nemščina obligatni predmet na vseh štirirazrednicah, dasi se je dež. zbor l. 1897. izrekel za pouk nemščine le v tem slučaju, ako to zahtevajo šole vzdržujoči faktorji.

O kompetenciji dež. zboru je govoril dež. predsednik na način, ki bi moral izzvati največje ogorčenje cele zbornice in ne samo jeden vsklik posl. Kalana. Ako bi bilo tako, kakor si to misli baron Hein, potem bi imel naš kranjski deželni zbor le pravico, da glasuje za 6000 gld. podpore nemškemu gledališču, o drugem pa pridno molči! Sklepi deželne zboru se morajo zvrševati, in naj je to komu všeč, ali ne. Koncem seje je še poročal poslanec Schweiger o kmetijski šoli na Grmu.

V včerajšnji seji pa je poslanec Hribar utemeljeval predlog, naj dežela kranjska ustanovi poseben zaklad za izboljšanje zemljišč in javna dela in najame za to na delne obveznice 2 milijona gld. posojila. Predlog se je izročil finančnemu odseku. — Za zgradbo vodovoda na Vrhniki se je dovolilo podpore 20 % vseh stroškov, ljubljanskemu mestnemu magistratu za zgradbo dekliske osemrazrednice pri sv. Jakobu za dve leti 10.000 gld., filharmoničnemu društvu 300 gld. in muzejskemu društvu 400 gld. Gosp. Šubic je poročal o prošnji kranjske mestne občine za železnico Tržič-Kranj-Loka-Divača. Prošnja se je izročila dež. železniškemu svetu. O debati glede kmetijske šole na Gorenjskem sporočimo prihodnjč.

Slovensko gledališče. Z vodstvom slovenskega gledališča se je doslej ravnalo tako oprezno, rahlo in nežno, kot ravnamo le z dragocenim steklom. Letos se je to povsem predrugačilo. Takoj, ko se je sezona končala, čitali smo v „Edinosti“ štiri članke, polne najostrejših obsodb naših intendantov. S temi članki se je vsak razsoden človek kolikor toliko strinjal, tembolj, ker je bilo želeti, da se dá graji, koja je bila v ustih vsega občinstva, tudi povsodi javno primerne duška. Ko smo pa zvedeli, da sta pisca teh člankov gledališki kritik „Slov. Naroda“ in pa intendantni tajnik, ki je že znan radi svoje cirkuške gibčnosti pri nagli okupaciji prvih mest v naši umetnosti, tedaj smo bili — paf! Med sezono sta uprav frenetiški vihtila kadilnici v čast in slavo požrtvovalni, neutrudni, umetniški intendantci, po sezoni pa sta isto intendantco „obrizgala s smrdečo gnojnico“; med sezono sta tudi našega gledališkega poročevalca, ki je izrekel o sedanjih intendantci za 99 % milejšo sodbo, pobijala in zavračala, po sezoni sta pa sama isto storila v najhujši obliki in meri. Kako naj označimo tako početje? Resen človek ima o isti stvari ob istem času samo jedno prepričanje, onemu pa, ki nosi v vsakem žepu drugo, ne moremo nadevati naslova: Kremenit značaj. In naše gledališko občinstvo? Vlekla sta ga celo sezono za nos. To je naravnost škandalozno!

Telefonka, št. 47. Nemogoče ni, da „Narodov“ šefredakter pride v disciplinarno preiskavo, ker vleče od dežele na leto 2000 gld. nagrade, a je vendar pustil opetovano na nečuven način blatiti v svojem listu z vedoma izmišljenimi dopisi prisilno delavnico — deželni zavod.

Pravil zveze slovenskih županov kranjske deželna vlada ni odobrila.

Ustanova za trgovce. Reški veletržec g. Josip Gorup je kranjski deželni vladi izročil 30.000 gld., da se napravi ustanova za slovenske trgovske akademike. Napravijo se 4 mesta po 300 gld.

Puppenfee. Poroča se nam: Kaj to pomenja, da se vsa dežela preplavlja z vabili na nemško predstavo v ljubljanskem gledališču? Ali gospa deželna predsednica, ki stoji za vabili, hoče dati naši slovenski deželi nemški značaj? Pozor!

V Vogljah pri Kranju so izvolili nov občinski odbor, ki je sestavljen iz samih spoštovanih in veljavni mož.

Nemškutarija je zmagala pri občinskih volitvah v Zgornji Radgoni. Podprli so jo s svojimi glasovi tudi 4 slovenski učitelji, katere priporočamo gosp. Dimniku, da jih postavi v „Učiteljskega Tovariša“ kot zgled učiteljske značajnosti.

„Narodno žalovanje.“ V Trstu hodijo po ulicah mladiči s črno obrobljenimi ovrtniki in

z glavo — Garibaldijevo v zavratnici. Po kom žaluje ta nežna mladina? Vzrok je „narodno žalovanje“ radi razpuščenega društva „Lega dei giovani“.

Duhovniške spremembe na Stajarskem. Župnijo na Muti je dobil č. g. Franc Hurt, dosedaj kapelan v Starem Trgu. Mariborski kanonik č. g. dr. Josip Pajek je imenovan nadzornikom veronauka za vse srednje šole.

V Sevnici sta kupila veleposestvo nemškega kričača dr. Kautschitscha gg. Fr. Hren in Matija Hočevar za 70.000 gld.

V štajarskem deželnem zboru je poslanec dr. Dečko z dobrimi razlogi utemeljeval predlog, da naj se ustanovi v Št. Juriju slovenska meščanska šola. Nemci so predlog odklonili. Koliko Slovenci plačujejo davka, a niti jedne meščanske šole jim Nemci ne privolijo, sami jih pa imajo vse polno! Na Kranjskem se pa Tavčar Hribarjeva stranka, ki podpira bratce graških Nemcev, imenuje — narodno!

V Škofji Loki priredi jutri ob 1/2 8 uri zvečer „Slovensko bralno društvo“ veselico.

Pri Metliki se bode zgradila nova grško-katoliška cerkev za ondi naselivše se Uskoke. Milodare nabirata predsednik odbora g. Danijel Makar, veleposestnik v Metliki, in Ilija Hranilovič, upravitelj župe v Kaštu.

Razne stvari.

V Pulj je prišla iz Benetk nadvojvodinja Štefanija in nato je šla v Mali Lošinj.

Nemško semenišče v Šleziji ustanovi kot sredstvo proti agitacijam za luteranstvo knežskof dr. Kopp. Čehe in Poljake novi nemški zavod ni razveselil.

Grof Hohenwart je precej nevarno obolel za pljučnim katarom. Star je grof 75 let.

Po Dalmaciji potujeta železniški minister Wittek in pravosodni minister Ruber.

Dijaški nemiri na Ruskem še niso ukročeni. V Varšavi so zaprli poljskega profesorja zgodovinarja Korceva.

Nesreča pri sprejemu italijanske kraljeve dvojice. Ko sta prišla italijanski kralj in kraljica v Cagliari na Sardiniji, ju je sprejelo veliko občinstva. Na nekem balkonu je stalo več učenk ljudske šole. Ko sta se peljala kralj in kraljica mimo balkona, so se nagnile deklice preko ograje, ki se je zlomila, in na ulico je padlo 14 deklic in učiteljica. Več se jih je pri tem padcu nevarno poškodovalo, dve celo smrtno. Ubit pa je bil neki mož, na katerega je padlo več deklic. Kraljevska dvojica je stopila z voza ter se živo zanimala za ponesrečence.

Za slovensko božjo službo se je po nalogu iz Rima vršil v Zadru sestanek dalmatinskih škofov. Za ohranjenje starega častitljivega jezika v cerkvi bodo poslali prošnjo v Rim tudi župniki in občine okraja zadrškega. Tudi dalmatinski deželni odbor se bode potegnil za to narodno svetinjo.

Židje in češka veleposestva. „Obrana prace“ toži, kako prehajajo češka posestva drugo za drugim v roke židovskemu molohu. Kjer je kaka domačija, tvornica, obrtni zavod, trgovina, grad, železnica, brž je vse v židovskih rokah. Tako je zadnji čas kupil žid Armin Popper z Dunaja češko veleposestvo grofa Kinskega za 5 milijonov goldinarjev. Zdjaj so že do malega vsa češka veleposestva v židovskih krempljih. „Pokojni češki plemenitaši“, piše nadalje zgoraj omenjeni list, „obrnili bi se v grobu, da vedo, kaj delajo potomci z njihovim imetjem.“ Kaj čuda je potem, da tako raste greben „izraelskim otrokom.“

Solnograd. V seji deželne zboru je bil dne 19. t. m. vsprejet načrt volilnega reda za volitve v deželni zbor, ki ga je izdelal poslanec Haagen. Po tem volilnem redu volijo kmečke občine direktno in volitev se vrši v vseh krajih, kjer je čez tristo prebivalcev. Volilno pravico ima vsakdo, ki plačuje vsaj edno leto najmanj štiri goldinarje izravnega davka. Predlog se je vsprejel v prvem in drugem čitanju brez razprave.

Dunaj in židovski zdravniki. Dunaj šteje 1,600.000 pribivalcev. Med njimi je 9% Židov, a izmed 1600 dunajskih zdravnikov je 900, t. j. čez 56% Židov.

Ravnopravnost, kje si? „Radikalni Listy“ so prinesli vest, da dobivajo nemški učitelji v Mostu na Češkem že več let draginjske doklade, učitelji češke narodnosti pa ničesar. Vsled zakona z 1894. l. imajo pravico do draginjskih dokladov vsi učitelji, a to se ima izvrševati še le z dovoljenjem deželnega šolskega sveta. Po pravici vprašujejo „R. L.“: Ali je deželni šolski svet odredil to krivičnost in protizakonitost? Radovedni smo, ali bo deželni šolski svet poravnal to krivico, ali ne. Ako Praga, Plzen, Kolin in druga češka mesta dovoljujejo iste draginjske doklade češkim, kakor nemškim učiteljem, zakaj bi se v Mostu ozirala vlada samo na nemške učitelje. — Tako je: Slovani se povsod pozabljajo!

O militarizmu je prinesla zanimiv članek „Revue des revues“. Na celem svetu je 5,220.000 mož stalne vojske, v slučaju svetovne vojne pa bi se zgrabilo 44,250.000 mož. Ako bi dobil ta oboroženi svet povelje, pobiti vse civiliste, prišlo bi na vsacega vojaka 35 glav. Če bi nas torej napadli, bilo bi kmalu po nas. Kdor bi to silno armado postavil v dve vrsti, stala bi ob celem zemskem ravniku (ekvatorju) ter bi vsak mož lahko del svojo puško na rame svojemu predniku. Ena sama salva te nepregledne armade bi stala poltretji milijon frankov. Ako bi vojaki stali 200 mož na debelo, bila bi jih tako dolga vrsta, da bi hitel brzovlak 70 dnij mimo njih. Kdor bi hotel napisati vso armado po imenih, potreboval bi toliko papirja, kakor ga rabi največji list na svetu za tri leta in pol. Evropa ima v miru 4,250.000 mož v slučaju vojne pa bi bilo človeško kri 16,410.000 bajonetov. Kdor bi postavil to armado štiri može na debelo, potreboval bi črto iz Madrida do Pariza. V Evropi pride na vsacih 10 ljudi ali pet mož en vojak. — Koliko čilih močij in ogromnega denarja stane svetovni mir!

Zivalsko pokopališče napravijo v Parizu. Z veliko častjo bodo ondi pokopavali mrtve pse, mačke, konje itd. Neka gospa hoče nabrati 300.000 frankov glavnice za zgradbo pokopališča in spomenike, na katerih bodo stala zapisana slavna dela pokojnih četveronožcev. — Živali bi prav storile, ako bi postavile v znak hvaležnosti spomenik pokojni pameti liberalnih dvoonožcev, ki so se doslej imenovali ljudje.

Slovstvo.

„Apostolski dušni pastir“ ali kakšen naj bo in kako naj deluje dušni pastir. Po naročilu in na stroške presv. g. kneza in škofa ljubljanskega dr. Jegliča je to krasno knjigo s pomočjo drugih duhovnikov izdal g. dr. Frančišek Lampe. Knjiga obsega 348 strani in je polna zlatih nauk, kako naj se duhovnik vede v svoji službi, da bo dosegal svoj namen. Jako bode razveselil vse duhovnike po Slovenskem ta, našemu času primerni dar ljubljanskega apostolskega nadpastirja.

Levčev „Slovenski pravopis“, katerega smo prejeli te dni, nas je prav razveselil. To je pravi „Vade mecum“ za vsakega Slovenca, ki hoče kaj pisati pravilno. Ne dvomimo, da bo ta knjiga naredila konec dosedanjemu spakovanju v pisavi zlasti tedaj, ko se Levčev pravopis uvede tudi v vse slovenske šole. Pravila so kratka in točna in kažejo, da jih je izdelal strokovnjak. Le oddelek, kakšna znamenja nam rabijo v pisanju posameznih besed, nam ne ugaja. Tudi tu bi bil Levec lahko odstranil zmešnjavo, česar pa ni storil. Vzpregel je troje naglasnih znamenj: za potisnjeni naglas mu rabi cirkumfleks (˘), za potegnjeni naglas ostrivec (ˆ) in za kratki naglas krativec (ˆ). Pravi pa, da to velja le za znanstveno pisavo, da nam pa v navadni pisavi rabi samo dvoje naglasnih znamenj, namreč ostrivec in krativec. S tem je zmešnjava gotova. Čemu naj se n. pr. beseda mož (nom. sing.) v navadni pisavi zaznamuje z ostrivcem, ako se naglas iste besede v istem sklonu v znanstveni pisavi zaznamuje s cirkum-

fleksom? Ali naj ta pisatelj svojemu imenu redno pristavlja: pišem znanstveno, drugi pa: pišem navadno? Čemu naj bi navadni pisatelj, če že napravi kako naglasno znamenje, n. pr. pri besedi mož ne razločeval med nom. sing. in gen. plur.? In pravopis naj nam ne kaže, kako se piše, ampak, kako piši. Pomnožil je g. Levec zmešnjavo pri naglašanju dalje s tem, da omenja, kako nam služi časih v navadni pisavi še strešica (˘), ki se deva na široki o in e. Belj prav bi bil storil, ako bi bil naredil pravilo: Da ne bo zmešnjave, naj se široki o in e ne zaznamujeta več s strešico, ki se komaj loči od cirkumfleksa, ampak rabi naj nam za širokost kako drugo znamenje (n. pr. pika, ali vejica pod q in e). Tako je pa pisatelj sam napravil konfuzijo precej v pravilu 665. Pravi, da v šolskih knjigah moramo pisati naglas, kadar hočemo enako pisane besede glasovno razločevati. Menimo pač, da naj nam za šolske knjige rabi znanstvena pisava naglasov. Če je tega mnenja g. Levec, tedaj je ondi za zgled navedene besede napačno zaznamoval. N. pr. brát (namenilnik) ima ostrivca, toda med narodom se sliši v namenilniku potisnjeni naglas (brát), v nedoločniku pa potegnjeni naglas (brát). Dalje navaja glagol hóditi, češ, da izpremeni v sedanjiku svoj naglas in ima hódim. Po našem mnenju se le široki o v sedanjiku zoži, naglas je pa obkraj potegnjen. Isto je pri besedi preteče n. pr. bojim se pretéče nevarnosti, ker doba pretéče, Naglas je obkraj potegnjen, samo da je v deležniku ozki e, v sedanjiku pa široki e. Znanstveno napačno je zapisan ondi tudi zgled: pod zelénim drevesom (unter dem grünen Baum) in pod zelénim drevesom (unter einem grünen Baum). V določni obliki narod pričevnik naglašuje potisnjeno in samoglasnik e zoži, v nedoločni obliki je pa naglas potegnjen in e širok. Žal, da je glede naglasa gosp. Levec imel premalo odločnosti. V drugi izdaji te koristne knjige bi je gotovo želeli nekoliko več ne le učenci, ampak tudi učitelji; seveda bi bilo prav, ako bi se g. Levec posvetoval prej z drugimi filologi. — Knjiga ima 167 strani in stane vezana le 1 K.

Slovenske knjižnice, katero tako marljivo izdaje g. Gabršček, sta ravnokar izšla 84. in 85. snopič, obsegajoč Gogoljevi povesti „Božična noč“ in „Plašč“, kateri je poslovenil Miloradovič.

„Mittheilungen des Musealvereins für Krain“. V letošnjem I. zvezku piše Anton pl. Globočnik o kranjskem plemstvu v raznih stoletjih, prof. Ferd. Seidl o kranjskem podnebu (o snegu) in prof. Vrhovec o kugi v Ljubljani. Značilno je, da so pisatelji tega zvezka sami Slovenci, kar dokazuje, kako malo duševnega kapitala imajo kranjski Nemci na znanstvenem polju, ter kako Slovenci še vedno radi igrajo staro ulogo usmiljenega Samarijana.

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so poslali: Slavna Kmetška posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani 40 gld. — G. Oton Bajer, blagajnik posojilnice, 5 gld. — G. Alojz Jenko, kontrolor posojilnice, 5 gld. — Iz nabiralnika v A. Svetinovi gostilni v Žirovnici 2 gld. 40 kr. — Slavno upravništvo »Mira« po g. V. Legatu v Celovcu zbirko 230 gld 73 kr. — G. Borovščak od dražbe razgladnic v »Nar. Doru« v Barkovljah 80 kr. — Slavna okrajna hranilnica in posojilnica v Idriji 50 gld. — Gosp. Martin Kocbek, c. kr. notar v Marenbergu, 10 gld. za šolo na Muti, in sicer so darovali gg. Franjo Hrastelj, župnik v Ribnici, 5 gld., ter Jurij Žmave, Avgustin Hecel, Andrej Keček in Josip Somrek skupaj 5 gld. — Slavna posojilnica v Zagorju ob Savi 10 gld. — Gdč. Franjica Šmid na Gasteju pri Kranju iz nabiralnika 5 gld. — G. Anton Gnus, nadučitelj v Dolu na Štajarskem, 3 gld., nabrane na godovanju g. župana Franca Pekarja, in 1 gld. 25 kr. kot dar dolskih igralcev za najnovejšo slovensko obmejno trdnjavo, z željo, da bi se te trdnjave spominjali dobičkarji tudi drugod. — Č. g. Alojzij Arzenšek, župnik v Trbojah, za mutsko šolo 5 gld., in sicer so darovali po 1 gld. gg.: Avg. Hecel, dekan marenberški, Andrej Keček, provizor na Muti, Martin Kocbek, notar v Marenbergu, Anton Klojučar, uradnik pri marenberški Posojilnici, in nabiratelj Arzenšek. — Č. g. Jožef Cerjak, vikar v Mariboru, je poslal za šolo na Muti 50 gld., od katerih je nabral 17 gld. v prijateljski družbi in 33 gld. povodom zborovanja obeh mariborskih podružnic. — Čast velikodušnim rojakom, ki so začeli žrtvovati lepe darove za ustanovitev šole na Muti! Živeli nasledniki!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Komu je znano?

Rad bi nekdo kupil za prasiče oni fižol, ki plesni med Žiremi in Škofjokoloko.

Odvzel bi rad tudi s tem nekaj skrbij dr. Janezu Tavčarju. Hoteli smo se obrniti naravnost do njega, a ker za gotovo ne vemo, če je on pravi zastopnik „Žirovske zadruge“, dasiravno mu je toliko pri srcu škoda, ki jo trpijo njeni udje radi fižola, zadruga pa tudi ničesar ne ve o tem, obračamo se do Vas, cenjeni čitatelji, da nam blagovolite naznaniti proti **dobri nagradi**, ako je komu znano, kje (prosim tudi hišno št.) in po kaki ceni bi se dobil oni fižol.

Ako je pa fižol kupila že tvrdka Ivan & Malobrk, naj se pa tudi blagovoli naznaniti.

Poizvedbe naj se pošljejo **konsumnemu društvu v Cerknici.** 52 (1-1)

K sezôni

priporočam svojo veliko izber otročjih vozičkov po izdatno znižanih cenah.

garantirano pristna

žima za modroce

najceneje.

Zunanja naročila z naznanilom približne cene efektujejo se s povzetjem. (48 3-2)

M. Pakič, Ljubljana.

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

Skrbno izdelovanje.

L. Mikusch, tovarna dežnikov, Ljubljana, Mestni trg 15.

21 (48-9)

Na vseslovensko delavsko slavnost!

Cerkvena mizarska dela.

Podpisane izdelujem zlasti **cerkvene klopi, spovednice, okna, vrata in klečalnike** po vzorcih in lastnem načrtu ter se za taka dela priporočam čast duhovščini in cerkvenim predstojništvom. Zagotovim **izvrstno delo in nizke cene**. Že desetim cerkvam sem izdelal klopi v največjo zadovoljnost.

Da je moje delo res trdno in lepo, spričujejo klopi po farnih cerkvah v Dobu, Radomljah, na Rovu, Brdu, Goričici, v Moravčah, Pečah, Komendi, pri Sv. Jurju pri Kranju in v novi cerkvi v Vodichah, pa spovednica na Holmeu.

Ravno sedaj izdelavam cerkvene klopi za farno cerkev v Čemšenik. Postavljenje novih klopij v cerkvi traja le 5 do 6 dni.

Josip Stupica na Viru,

43 (41-4)

pošta Domžale.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel) 25

prešano opeko za zid
navadno opeko za zid

ponujata

po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

Ignacij Čamernek

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih 35 (10-8)

nagrobni spomenikov

preskrbljuje na željo cele rakve.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posestnikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, katera točno, solidno in po nizkih cenah napravi.

Brezplačno izdeluje narise, napravi obrise za cerkvena in stavbinska dela.

Najnovejše! **Grobni okviri** Najnovejše!

istotako trdni, kakor kamen, po najnižjih cenah.

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponudijo po najnižji ceni poljubno množino

stavbinske opeke, zarezne strešne opeke

(Strangfalz-Ziegel) in tem pripadajočo

stekleno zarežno opeko.

Strešna okna iz litega železa.

Peči in štedilna ognjišča

(lastni izdelek) 53 (1)

Roman-cement, dovski Portland-cement

pa tudi vse druge za stavbe potrebne predmete.

Najnižje cene.

VIZITNICE

priporoča

J. Blasnikova tiskarna

v Ljubljani.

Išče se posojilo

3000 gold.

po 5% obresti proti sigurnemu zavarovanju na lepo ležečem hišnem prostoru. — Več se poizve pri uredništvu „Slov. Lista“. 50 (3-2)

Urban Weber nasl.

Zalilog, pošta: **Železniki.**

Na prodaj je več tisoč centov
strešnih skalc (Dachschiefer)

iz lastnih škriholomov po jako nizkih cenah.

Prezvamem pokrivanje vsakovrstnih stavb,
kakor tudi cerkvâ in zvonikov.

Z odličnim spoštovanjem

49 (3-2)

Urban Weber nasl.

Obrtno naznanilo.

Usojam si uljudno naznaniti, da se od danes naprej nahaja moje

sobno, cerkveno in dekoracijsko obrtovanje

v Vegovih ulicah št. 8

pritlično.

(Poleg realke v Seemanovi hiši.)

Uljudno priporočuje se naklonjenim naročilom bilježim 37 (10-5)

z velespoštovanjem

J. Terdan,

sobni, napisni in dekoracijski slikar.

Češnik & Milavec

v Ljubljani, (Špitalske) Lingarjeve ulice.

Priporočata
svojo popolnoma
NOVO zalogo
pomladanskega in letnega
manufakturnega
blaga.

32 (3-2)

Uzorci na razpolaganje po pošti brezplačno.

Gabr. Piccoli,

lekarnar „pri angelu“,

dvorni založnik

Nj. svetosti papeža Leona XIII.

v Ljubljani,

Dunajska cesta,

Brezje na Sp. Štajerskem, 14. nov. 1898.

Vaše blagorodje!

Ker smo se že velikokrat prepričali, da je ta Vaša tinktura za želodec, katero je rabila že cela moja hiša z najboljšim uspehom, res najbolje sredstvo zoper želodčne in tudi mnoge druge bolezni, se Vam iskreno zahvaljujem. Pa tudi gospodu, kateri me je na to izvrstno tinkturo opozoril, sem hvaležen.

To potrjujem s tem, da Vam izrečem svojo najiskrenejšo zahvalo v imenu cele moje družine ter Vas uljudno prosim, da mi pošljete zopet jedno skatljico tinkture za želodec z 12 terimi stekleničicami in jeden lonček Glicerin Crème.

S spoštovanjem **Tomaž Dobek,**

Pošljite mi s poštnim povzetjem pod spodaj stoječim napisom 24 stekleničic izvrstne »želodčne esence«, ki se rabi z najboljšim vspehom.

Jožef Černko, župnik,
Vuhred. — Štajersko.

Pošljite mi s poštnim povzetjem 12 steklenic Vaše želodčne tinkture. Naš g. župnik Belec jo vsakemu bolehnemu prav gorko priporočajo in skoraj vsaki, ki jo rabi, se jako pohvalno o nji izrazi.

S spoštovanjem **Ivana Vidas**
pri Sv. Martinu, p. Sv. Nedelja,
S. Domenica d' Albona, Istria